

Voorjaarsnota 2014

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Veldhoven. Meer weten over Veldhoven?

Kijk op onze website www.veldhoven.nl of bel met 040 – 25 84 411.

Bezoekadres: Meiveld 1, 5501 KA Veldhoven

Postadres: postbus 10101, 5500 GA Veldhoven

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Alle cijfers onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad

Veldhoven, juni 2013

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	5
1.1	INLEIDING	5
1.2	MOTIES EN TOEZEGGINGEN ALGEMENE BESCHOUWINGEN.....	6
1.2.1	Bijstellingen voorzieningen voor minima	6
1.2.2	Woonlasten	6
1.3	LEESWIJZER	7
2.	BELEIDSONTWIKKELINGEN 2014	8
2.1	INLEIDING	8
2.2	KADERS 2014.....	8
2.3	VRIJWILLIGE OUDERENORGANISATIES.....	8
2.4	SWOVE	10
2.5	ONTWIKKELING GEMEENTEFONDS.....	10
2.6	BESTUURLIJKE VISIE BEZUINIGINGSOPDRACHT	11
3.	FINANCIEEL PERSPECTIEF 2014-2017	13
3.1	FINanciële uitgangspunten.....	13
3.2	STRUCTURELE DOORWERKING BURAP EN BIJSTELLING UITGANGSPUNTEN	15
3.3	INVENTARISATIE NIEUW BELEID 2014 E.V.	16
3.4	RESUMEREND: GEACTUALISEERD MEERJAREN-PERSPECTIEF	19
3.5	ONTWIKKELING RESERVEPOSITIE.....	19

VOORJAARSNOTA 2014 GEMEENTE VELDHOVEN

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Hierbij bieden wij u de voorjaarsnota 2014 van de gemeente Veldhoven aan. Met deze voorjaarsnota wordt de actuele stand van een aantal specifieke ontwikkelingen gepresenteerd en een financiële doorkijk gegeven in de te maken keuzen voor de komende jaren. Hierdoor wordt een basis gelegd voor de voorbereiding van de programmabegroting 2014-2017.

De financiële doorkijk in deze voorjaarsnota van het meerjarenperspectief en de reservepositie laat zien dat de druk op de financiën nog steeds groot is. Ondanks eerdere bezuinigingsopdrachten ligt er voor de begroting 2014 wederom een grote uitdaging. Zowel voor het realiseren van een meerjarig (alle 4 jaren afzonderlijk) sluitende begroting alsmede voor een gezonde reservepositie.

Als thema van de begroting 2013 werd gekozen voor "De toon gezet". Met dit thema hebben wij laten zien dat Veldhoven in de maat blijft en het bezuinigingsritme van het Rijk kan blijven volgen, zoals in 2010 is ingezet bij het coalitieakkoord 2010-2014. Ook nu zullen we in de maat moeten blijven en daarbij maken we gebruik van de bestuurlijke visie. Hierin wordt richting gegeven aan de huidige bezuinigingsopdracht met de volgende drie uitgangspunten:

1. versobering van gemeentetaken;
2. betrokkenheid van inwoners;
3. ondersteuning van burgers.

Deze uitgangspunten voor de bezuinigingsopdracht geven richting aan het hanteren van de volgende afwegingskaders:

- a. Niets is onbespreekbaar, ook niet de speerpunten uit het collegeprogramma.
- b. Minimuminkomens worden zo min mogelijk getroffen.
- c. De jeugd heeft een hoge prioriteit; hierop wordt zo min mogelijk bezuinigd.
- d. Hobby en sport zijn beleidsterreinen die een lagere prioriteit hebben.
- e. Bezuinigingen van anderen (zoals het Rijk) die bedoeld zijn voor burgers, bedrijven en instellingen willen wij niet één op één compenseren onder de restrictie dat onze prioriteiten a tot en met d niet in het gedrang komen. Bezuinigingen die bedoeld zijn voor de gemeente zullen we zelf opvangen.

Is de exacte hoogte van de bezuinigingsopdracht vanuit het Rijk dan bekend? Helaas nog niet. De consequenties van het regeerakkoord (2012) zijn verwerkt in de voorliggende cijfers, maar wat nog voor onzekerheid zorgt is het onlangs afgesloten Mondriaan-akkoord (sociaal akkoord). In dit akkoord is opgenomen dat eerder genoemde bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljard netto in de koelkast is gezet tot in ieder geval augustus van dit jaar (2013).

1.2 Moties en toezeggingen algemene beschouwingen

Tijdens de algemene beschouwingen (begroting 2013) zijn door de raad verschillende moties aangenomen en door het college verschillende toezeggingen gedaan. Over een aantal van deze moties en toezeggingen is afgesproken dat in deze voorjaarsnota 2014 een toelichting/stand van zaken wordt gegeven. Het betreft de volgende moties/toezeggingen:

1.2.1 Bijstellingen voorzieningen voor minima

Tijdens de afgelopen algemene beschouwingen is naar aanleiding van motie 44 door het college afgezien van het effectueren van de voorgestelde bijstellingen met betrekking tot minima. Er is toen aangegeven dat het minimabeleid gekanteld zou worden en er nieuwe voorstellen gedaan zouden worden zodat beter maatwerk geleverd zou kunnen worden.

Om het minimabeleid anders vorm te kunnen geven, is inmiddels onderzocht wat de mogelijkheden hiervoor zijn. De budgetten van de twee grootste inkomensondersteunende regelingen (bijzondere bijstand en kwijtschelding gemeentelijke belastingen) kunnen niet worden ingezet. Deze onderdelen dient de gemeente op grond van de wet uit te voeren.

Het budget van de Bijdrageregeling Welzijnsactiviteiten kan wel per 2014 worden ingezet voor een ander beleid. Onderzocht wordt of aansluiting gevonden kan worden bij de invoering van een Veldhovenpas. Hierdoor kan worden voldaan aan het streven om mensen met een minimum- of laag inkomen in staat te stellen meer te participeren in de samenleving. Bovendien kan de inkomensondersteuning op die manier voor de klant gemakkelijker en efficiënter worden ingericht. Het voorstel om het minimabeleid vorm te geven via de Veldhovenpas is inmiddels uitgewerkt in de businesscase en zal in juni aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden aangeboden.

1.2.2 Woonlasten

De raad heeft het college bij de Voorjaarsnota in 2013 een onderzoek te verrichten naar de mogelijkheid om de woonlasten te verevenen en voor de inwoners van Veldhoven vanaf 2014 elk jaar de lasten te laten dalen. Het college heeft aangegeven deze motie, om de woonlasten te stabiliseren, te omarmen.

Voorwaarde voor stabiele woonlasten is wel de mogelijkheid tot verevening tussen verschillende jaren. Zodoende zal worden voorgesteld om de woonlasten te stabiliseren door egaliseriereserves voor de afvalstoffen- en rioolheffing op te nemen. De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval en het zorgen voor een rioolstelsel. De kosten die de gemeente daarvan heeft, worden door een afvalstoffenheffing c.q. rioolheffing verhaald bij de burger. Hierbij mogen de begrote opbrengsten de begrote kosten niet overschrijden. De gemeente Veldhoven streeft naar 100% kostendekkendheid. De gerealiseerde opbrengsten en kosten, zoals verantwoord in de jaarrekening, zijn in de praktijk niet altijd 100% gelijk. Momenteel worden afwijkingen van deze kosten en opbrengsten, zoals blijken uit de jaarrekening, gestort in/onttrokken uit een reserve kostendekkendheid afvalstoffenheffing/rioolheffing. De voor- of nadelen worden dan eenmalig verrekend bij de eerstvolgende tariefsberekening. Bij de invoering

van een egalisatiereserve worden de eerdergenoemde afwijkingen bij de jaarrekening gestort in/ontrokken uit deze reserve. Bij het opstellen van de begroting wordt de eventueel positieve of negatieve afwijking in 4 gelijke jaarlijkse bedragen op het product verantwoord en daarmee in het tarief verrekend. Voorgesteld wordt om bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen (gepland in 2013) de invoering van egalisatiereserves voor afvalstoffen- en rioolheffing mee te nemen.

1.3 Leeswijzer

Deze voorjaarsnota bestaat uit drie hoofdstukken. Hoofdstuk 2 bevat een viertal beleidsontwikkelingen voor 2014 e.v.; kaders 2014, vrijwillige ouderenorganisaties, Swove en ontwikkelingen bezuinigingen op het gemeentefonds.

In het derde hoofdstuk worden de financiële uitgangspunten voor de begroting 2014 gepresenteerd. Ook vindt de vertaling van deze financiële beleids- en technische uitgangspunten plaats. Tevens wordt geïnventariseerd welke nieuwe beleidvoornemens er voor 2014 e.v. zijn. Hoofdstuk 3 sluit af met het geactualiseerde meerjarenperspectief 2014-2017, alle in deze voorjaarsnota gepresenteerde voorstellen nieuw beleid en er wordt inzicht gegeven in de reservepositie.

2. Beleidsontwikkelingen 2014

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op een aantal ontwikkelingen. In paragraaf 2.2 wordt kort het proces rondom de doorontwikkeling P&C-cyclus (kaders 2014) toegelicht. Verder is in het WelzijnsBudgetPlan 2013 nog geen beslissing genomen over de kortingspercentage voor de vrijwillige ouderenorganisaties. Het voorstel over deze kortingspercentages leest u in paragraaf 2.3. In paragraaf 2.4 wordt dezelfde problematiek besproken maar dan m.b.t. Swove. Eventueel aanvullende bezuinigingen op het gemeentefonds komt aan de orde in paragraaf 2.5.

2.2 Kaders 2014

Op 26 maart is het voorstel Doorontwikkeling P&C-cyclus in de raad behandeld. In dit voorstel is aangegeven dat via deze Voorjaarsnota de kaderstelling aan de raad zou worden voorgelegd. De praktijk wijst uit dat de kaderstelling "nieuwe stijl" meer tijd vergt dan werd aangenomen. Vandaar dat de kaderstelling niet in deze Voorjaarsnota is opgenomen. Vanuit de werkgroep doorontwikkeling P&C-cyclus wordt een voorstel voor de kaderstelling opgeleverd. Uitgangspunt en streven is om de kaderstelling 25 juni besluitvormend in de raad te behandelen.

2.3 Vrijwillige ouderenorganisaties

Het gaat hier om vijf afdelingen van de KBO en de PVGE als zesde ouderenorganisatie in dit cluster. De KBO-afdelingen zijn georganiseerd op basis van een bepaalde wijkindeling; de PVGE is er voor alle oudere inwoners van gemeente Veldhoven.

Bij het vaststellen van het WelzijnsBudgetPlan in december 2012 voor het jaar 2013, is nog geen besluit genomen over de kortingspercentages voor de vrijwillige ouderenorganisaties voor de jaren 2014 en 2015. Op basis van de bestuurlijke visie zijn de ouderenorganisaties vooralsnog ingedeeld in de bezuinigingscategorie van 15% per 2015. Deze korting wordt gefaseerd doorgevoerd, waardoor voor het jaar 2013 een reeds vastgestelde bezuiniging telt van 5%. Voor de jaren van 2014 en 2015 gelden de volgende nog niet vastgestelde percentages van 15%.

Namens de KBO's en de PVGE heeft de Seniorenraad Veldhoven diverse keren ingesproken bij raadsvergaderingen. Dit heeft tot nu toe tot twee concrete resultaten geleid. Ten eerste is er een onderzoek uitgevoerd naar het maatschappelijk rendement van het vrijwillige ouderenwerk (u bent hierover geïnformeerd via een informatienota d.d. augustus 2012). Ten tweede zou de bezuiniging volgens het algemene subsidiebeleid voor het jaar 2013 neerkomen op 7,5%, maar de gemeenteraad heeft dit tijdens haar vergadering van december 2012 in het voordeel van de ouderenorganisaties bijgesteld naar 5% zoals in de vorige alinea reeds aangegeven. Ten aanzien van deze korting hebben drie van de zes ouderenorganisaties bezwaar gemaakt. Deze bezwaren zijn echter ongegrond verklaard door de onafhankelijke bezwaarschriftencommissie.

In het kader van de ingediende bezwaren is voorafgaande aan de hoorzitting een ambtelijk gesprek gevoerd met de bezwaarmakers en met een vertegenwoordiging van de Seniorenraad. Hieruit is gebleken dat de besturen nog geen keuzes hebben gemaakt hoe om te gaan met de bezuinigingen (even los van de hoogte, want geen enkele WBP-instelling ontkomt aan bezuinigingen). Behalve dat zij nog geen keuzes hebben gemaakt, hebben zij ook nog geen idee van een richting waarin zij hun keuzes zullen gaan zoeken, bijvoorbeeld (meer) samenwerken waardoor de (huur)kosten naar beneden kunnen of meer (contributie)inkomsten genereren. Zij geven aan eerst een en ander af te wachten, onder meer de afloop van de bezwaarprocedure.

Ten opzichte van december 2012 zijn er geen andere argumenten aan te voeren voor het plaatsen van de ouderenorganisaties in de bezuinigingscategorie van 15%. Uit het rapport over het maatschappelijk rendement blijkt dat de ouderenorganisaties zich voor het merendeel bezig houden met het organiseren van activiteiten die niet direct Wmo-gerelateerd zijn; het gaat vooral om ontspannende en sportieve activiteiten. Niet alleen het karakter van de activiteiten maar ook de doelgroep voor wie ze bedoeld zijn, betekent plaatsing van de ouderenorganisaties in de bezuinigingscategorie van 15% volgens de bestuurlijke visie.

Het is bekend dat de Wmo gaat veranderen onder invloed van onder andere veranderingen in de AWBZ. Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor een doelgroep die geen aanspraak meer kan maken op de AWBZ. De gemeente heeft een compensatieplicht om ook de groep kwetsbare ouderen te ondersteunen volgens het principe van De Kanteling. Dit betekent dat op zoek gegaan wordt naar oplossingen in het sociale netwerk van de oudere en naar passende collectieve voorzieningen, voordat wordt geïndiceerd voor een individuele voorziening. Als hierdoor meer kwetsbare ouderen lid worden van een lokale ouderenorganisatie, dan werkt dat op termijn voordelig, omdat hun maatschappelijk bereik groter wordt. Het aantal mensen dat bereikt wordt, is een heel belangrijke variabele waarop de subsidie tegenwoordig wordt berekend sinds de invoering van de outputgerichte wijze van subsidiëren naar aanleiding van de modernisering van het subsidiebeleid in 2012.

Op basis van bovenstaande situatieschets wordt de raad gevraagd om nu een definitief besluit te nemen over de voorgenomen kortingspercentages voor de vrijwillige ouderenorganisaties voor de jaren 2014 en 2015. Dit besluit dient twee doelen, ten eerste wordt er duidelijkheid geschept over de financiële randvoorwaarden waaronder het vrijwillige ouderenwerk voortgezet kan worden. Ten tweede is het een manier om de ouderenbonden in beweging te zetten, want zolang er alleen een voornemen is om te bezuinigen en geen besluit, is er sprake van een status quo waarmee bedoeld wordt dat de ouderenorganisaties nog niet aan de slag gaan met een nieuwe visie op hun activiteitenaanbod voor (kwetsbare) ouderen.

Financieel betekent dit het effectueren van een voorgenomen (reeds in de meerjarenbegroting verwerkte) bezuiniging, en dit heeft daardoor geen financiële consequenties voor de meerjarenbegroting.

2.4 SWOVE

Net als bij de vrijwillige ouderenorganisaties is ook voor SWOVE nog geen besluit genomen over de kortingspercentages voor de jaren 2014 en 2015. Op basis van de bestuurlijke visie is SWOVE vooralsnog ingedeeld in de bezuinigingscategorie van 15% per 2015. Deze korting wordt gefaseerd doorgevoerd, waardoor voor het jaar 2013 een reeds vastgestelde bezuiniging telt van 5%. Voor de jaren 2014 en 2015 gelden de volgende nog niet vastgestelde percentages van 10% resp. 15%.

Eind 2012 is de raad geïnformeerd (via informatienota in leesmap) over het proces dat SWOVE is opgestart om zich te oriënteren op samenwerking met andere welzijn- en zorgorganisaties. Dit proces is zowel bestuurlijk als ambtelijk goed gevolgd. SWOVE brengt daarbij naar voren dat zij intensiever overlegt met een beperkt aantal mogelijke samenwerkingspartners gebaseerd op overeenkomsten qua doelgroepdefiniëring en organisatiecultuur. Tot op heden is een inhoudelijke kerntakendiscussie nog niet gevoerd. Resultaat van deze nog te voeren discussie, is het maken van concrete afspraken over de inhoud van samenwerking met één of meerdere partners en een financiële onderbouwing hiervan. SWOVE heeft aangegeven het voortouw te zullen nemen in het organiseren van deze kerntakendiscussie. SWOVE heeft aangegeven behoefte te hebben aan duidelijkheid, ook in het kader van goed werkgeverschap. Omdat het voornemen om te bezuinigen SWOVE al lang bekend is en zij zich daarop aan het voorbereiden is of daar in ieder geval rekening mee houdt, is het realistisch om eind dit jaar bij de behandeling van de begroting 2014 inzicht te geven in de uitkomst van de kerntakendiscussie en dat af te wegen met de voorgenomen kortingspercentages van 10% resp. 15%.

2.5 Ontwikkeling gemeentefonds

In februari van dit jaar heeft het Centraal Plan Bureau (CPB) de economische ontwikkeling van ons land doorgerekend. Conclusie was dat zowel voor 2013 als 2014 de 3%-norm van het begrotingstekort werd overschreden. Het kabinet kondigde daarop, bovenop het regeerakkoord, een pakket maatregelen af ter waarde van € 4,3 miljard netto voor het jaar 2014. Dit pakket moest na overleg met sociale partners en parlement leiden tot een akkoord. Op 11 april 2013 is een akkoord gesloten tussen sociale partners en het kabinet. Ze noemen het zelf het Mondriaan akkoord, naar het ROC waar het is gesloten. Het pakket maatregelen kost € 600 miljoen, dat overigens geen weerslag heeft op het gemeentefonds omdat ze vallen in het domein van sociale zekerheid.

Het kabinet neemt lichte tekenen van economisch herstel zichtbaar waar, van onder andere de export. In het Mondriaan-akkoord is opgenomen dat eerder genoemde bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljard netto in de koelkast is gezet tot in ieder geval augustus van dit jaar (2013). Dat betekent dat deze maatregelen niet worden verwerkt in de komende mei/juni-circulaire 2013 van het gemeentefonds.

Het Mondriaan-akkoord heeft vooral als doel vertrouwen te herstellen zodat de Nederlandse bevolking weer meer gaat besteden. Crisisteam van de sociale partners en het kabinet gaan aan de slag om op korte termijn werkgelegenheid te scheppen. In augustus wordt bekeken wat het effect is op de economie. Ondertussen is de 3% norm nog steeds het uitgangspunt op de begroting 2014. Mocht deze alsdan nog steeds overschreden worden, dan zullen de bezuinigingsmaatregelen weer uit de ijskast gehaald

worden en, wellicht in aangepaste vorm, in procedure gebracht worden. Politici van de regeringspartijen hebben daar geen misverstand over laten bestaan. Het is moeilijk in te schatten of, naast autonoom herstel, dit Mondriaan-akkoord nu het keerpunt is in de crisis dat in slechts 4 maanden tijd het begrotingstekort 2014 blijvend onder de 3%-norm brengt. Wanneer dit niet lukt en het toch noodzakelijk blijkt te zijn de bezuinigingen uit de ijskast te halen betekent dit een nadeel van zo'n € 336.000,- structureel.

In de mei/juni-circulaire 2013 zullen naar verwachting geen nieuwe financiële mutaties (bezuinigingen) worden gepresenteerd t.o.v. de decembercirculaire 2012 (verwerkt in bestuursrapportage I-2013).

2.6 Bestuurlijke visie bezuinigingsopdracht

Uit deze voorjaarsnota 2014 zal blijken (hoofdstuk 3) dat een nieuwe bezuinigingsopdracht noodzakelijk is om te komen tot een meerjarig (alle 4 jaren afzonderlijk) sluitende begroting en een gezonde reservepositie. Voorgesteld wordt om deze opdracht uit te werken binnen de kaders van onze bestuurlijke visie.

Richtinggevend voor de bezuinigingsopdracht waarvoor de gemeente Veldhoven zich geplaatst ziet, zijn de volgende drie uitgangspunten:

1. Versobering van gemeentetaken

De gemeente moet zich om financiële redenen terughoudender opstellen als het gaat om de financiering of subsidiëring van haar huidige takenpakket. Geen enkele taak ontkomt aan de afweging of het niet ook een onsje minder kan. Dit biedt kansen voor een andere inrichting van onze gemeente als samenleving. Individuele verantwoordelijkheid, particulier initiatief en ondernemerschap worden van harte ondersteund.

2. Betrokkenheid van inwoners

De gemeente heeft vertrouwen in de eigen kracht en positieve betrokkenheid van haar inwoners. Mensen zijn op de eerste plaats verantwoordelijk voor de vormgeving van hun eigen leven. Maar ze zijn tegelijkertijd ook medeverantwoordelijk voor hun leefomgeving. Daar waar mogelijk stimuleert en ondersteunt de gemeente initiatieven van de inwoners van Veldhoven om vorm en/of invulling te geven aan gemeentelijke activiteiten in plaats van deze zelf uit te voeren. De gemeente functioneert dan als regiegemeente en faciliteert, ondersteunt of stimuleert burgers, bedrijven en instellingen die een (huidige) gemeentetaak overnemen. Dit kan ook betekenen dat de regie van gemeentezijde overgelaten kan of moet worden aan andere partijen.

3. Ondersteuning van burgers

Voor inwoners die (nog) weinig zelfredzaam zijn wordt gerichte hulp geboden. De gemeente ziet hierin een belangrijke taak om de zwakkere in onze gemeente begeleiding aan te bieden. Deze doelgroep omvat jeugd, jongeren en zij die fysiek en/of financieel op hulp van anderen aangewezen zijn.

Deze uitgangspunten voor de bezuinigingsopdracht geven richting aan het hanteren van de volgende afwegingskaders:

- a. Niets is onbespreekbaar, ook niet de speerpunten uit het collegeprogramma: veiligheid, duurzaamheid, onderwijs en infrastructuur. We gaan echter eerst kijken naar andere beleidsterreinen.
- b. Mensen met een minimuminkomen willen wij zo min mogelijk treffen met bezuinigingen. Dat heeft voor de Raad hoge prioriteit.
- c. Ook een hoge prioriteit heeft jeugd; hierop wil de Raad eveneens zo min mogelijk bezuinigen.
- d. Hobby en sport zijn beleidsterreinen die een lagere prioriteit hebben. Daar zijn meer bezuinigingen mogelijk, waarbij de doelgroepen jeugd en minima zoveel mogelijk ontzien zullen worden.
- e. Bezuinigingen van anderen (zoals het Rijk) die bedoeld zijn voor burgers, bedrijven en instellingen willen wij niet één op één compenseren onder de restrictie dat onze prioriteiten a tot en met d niet in het gedrang komen. Bezuinigingen die bedoeld zijn voor de gemeente zullen we zelf opvangen.

De bezuinigingsvoorstellen als resultante van bovenstaande uitgangspunten en afwegingskaders blijven onderwerp van debat (o.a. tijdens de begrotings-behandeling bij de Algemene Beschouwingen), waarbij partijen deze voorstellen in samenhang kunnen beoordelen en toetsen aan hun eigen prioriteiten.

3. Financieel perspectief 2014–2017

Dit hoofdstuk van de voorjaarsnota betreft een bijstelling van het meerjarenperspectief 2014-2017 aan de hand van een aantal elementen. Deze elementen worden in de afzonderlijke paragrafen belicht.

Ten eerste worden de financiële uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2014-2017 voorgelegd. De consequenties van deze technische uitgangspunten worden zichtbaar gemaakt in de tweede paragraaf. Ook de structurele doorwerking van de eerste bestuursrapportage 2013 wordt in deze paragraaf verwerkt.

Vervolgens wordt een inventarisatie gepresenteerd van nieuwe beleidsvoornemens 2014 en volgende jaren. Conform de indeling van de begroting 2014 is weer een onderscheid gemaakt in wettelijke ontwikkelingen (categorie W) en middelen die beschikbaar gesteld moeten worden voor een handhaving van het huidige voorzieningenniveau activiteiten (categorie H) en nieuwe beleidsvoornemens (categorie N).

In de vierde paragraaf zal vervolgens inzicht worden verschaft in het geactualiseerde meerjarenperspectief na verwerking van alle in deze voorjaarsnota gepresenteerde mutaties. Dit vormt het vertrekpunt voor de totstandkoming en de begroting 2014 en volgende jaren.

Tot slot wordt in paragraaf 5 de stand van de algemene reserves gepresenteerd. Hier is tevens de bestuursrapportage I-2013 en de mutaties uit deze voorjaarsnota in verwerkt om een actueel beeld van de reservepositie te geven.

3.1 Financiële uitgangspunten

Hieronder volgen enkele beleidsmatige uitgangspunten voor de te ramen baten en lasten in de verschillende jaarschijven van de begroting 2014 en de meerjarenbegroting 2015-2017. De financieel beleidsmatige en technische uitgangspunten worden in deze voorjaarsnota als financiële spelregels gepresenteerd, waarvan het merendeel tot nu toe al werd gehanteerd en in aangescherpte vorm nu is weergegeven als kader voor de (meerjaren)begroting.

Beleidsmatige uitgangspunten

1	Het begrotingsjaar 2014 en volgende jaren is tenminste sluitend (begrotingssaldi 2014, 2015, 2016 en 2017 ≥ 0). Tevens is het streven om een positieve algemene vrije reserve te presenteren voor al deze jaren.
2	Reëel ramen is het uitgangspunt voor de begroting 2014 en de meerjarenbegroting 2015-2017 op basis van voorzichtigheid en nauwkeurigheid.
3	Het financieel beleid op het gebied van waardering en afschrijving, reserves, voorzieningen en rentebeleid alsmede kostentoerekening ligt vast in afzonderlijke beleidsnota's als basis voor de (meerjaren)begroting. Eventuele beleidsafwijkingen van deze door de raad vastgestelde nota's, die ten grondslag liggen aan de begroting, worden ook afzonderlijk gemeld in de begroting en op deze wijze door de raad geaccordeerd.
4	In 2014 gaan we werken volgens de kaders van de nota Planning & Control cyclus 2014, met een doorontwikkelde P&C cyclus. Binnen deze nieuwe cyclus wordt per

	kwartaal een kwartaalrapportage opgesteld en voorgelegd aan de raad. Per programma is op 1 A4 in één oogopslag de stand van zaken van het programma inzichtelijk. Op basis van de kwartaalrapportages kunnen besluiten worden genomen. Hierbij kan gedacht worden aan het overhevelen van middelen en bijstelling van kaders, ambities, prestaties en middelen. Afweging van het toekennen van middelen voor volgende jaren blijft ook plaatsvinden bij de begrotingsbehandeling (integrale afweging). Dit betekent dat er tussentijds besluiten kunnen worden genomen met financiële consequenties. Deze worden direct verwerkt en kunnen ook een meerjarig effect hebben. Het integrale beeld van de meerjarenraming is te vinden in de begroting. Bij de begrotingsbehandeling kan dan ook de integrale planning en meerjarenafweging plaatsvinden.
--	--

Technische uitgangspunten

5	Prognose van het aantal inwoners en woningen worden bepaald op basis van kengetallen uit de jaarrekening én de geactualiseerde woningbouwplanning per 1 januari 2013 met als uitgangspunt een daling van de jaarlijkse bezetting per woning van 0,015.
6	De personeelsbegroting is onderdeel van de (meerjaren)begroting. De te ramen stijging van de salarislasten wordt meerjarig bepaald op basis van (een inschatting van de) CAO-afspraken. In 2014 0% stijging en voor de jaren 2015 tot en met 2017 wordt uitgegaan van een jaarlijkse loonstijging van 1,0%. (in de meerjarenbegroting 2013-2016 was dit 0% voor de jaren 2013 en 2014 en 1,0% voor de jaren 2015 en 2016).
7	De te ramen stijging van de beïnvloedbare lasten wordt voor het jaar 2014 bepaald op 0%, dit is conform het besluit van de begroting 2011 in het kader van de bezuinigingen. Voor 2015 e.v. gaan wij uit van (een inschatting van) de inflatie volgens het CBS (maart 2013). Op basis van deze gegevens wordt voor de jaren 2015-2017 uitgegaan van een prijsstijging van 2,9%. (terwijl in de begroting 2013-2016 nog uitgegaan werd van 2,5% voor deze jaren).
8	De te ramen stijging van de beïnvloedbare baten wordt meerjarig bepaald op basis van (een inschatting van) de inflatie volgens het CBS (maart 2013). Op basis van deze gegevens wordt in de meerjarenbegroting 2014-2017 uitgegaan van een prijsstijging van 2,9% (terwijl in de begroting 2013-2016 nog uitgegaan werd van 2,5%).
9	De stijgingspercentages voor lonen en prijzen worden bij de totstandkoming van de begroting niet meer aangepast, tenzij er sprake is van een afwijking van meer dan 0,50% op jaarbasis. Deze bijstelling geldt niet voor het jaar 2014 zoals genoemd onder punt 7 (0% i.h.k.v. bezuinigingen).
10	Voor begrotingsjaar 2017 als vierde, nieuw toegevoegde jaarschijf (waarbij 2017 = 2016), van de meerjarenbegroting wordt areaaluitbreiding nieuw opgenomen. Dit betreft onder meer (autonome) uitbreiding van het onderhoud aan wegen, straten, pleinen, groen, verlichting en dergelijke. Voor de jaren 2014-2016 wordt de areaaluitbreiding (eventueel) bijgesteld.

3.2 Structurele doorwerking burap en bijstelling uitgangspunten

Voor de actualisatie van de begrotingsjaren 2014-2017 gaan we terug naar het meerjarenperspectief 2013-2016, zoals dat in de eerste bestuursrapportage 2013 in paragraaf 3.2 als startpunt is gepresenteerd. Uitgaande van vaststelling van deze bestuursrapportage dient het meerjarenperspectief 2014-2017 geactualiseerd te worden met de structurele doorwerking van bijstellingen uit deze rapportage.

Daarnaast worden alle meerjarige calculaties geactualiseerd op basis van de financieel-technische uitgangspunten (loon- en prijscorrecties) en eventuele overige autonome ontwikkelingen, zoals deze in paragraaf 3.1 zijn weergegeven. Ook wordt voor het nieuwe jaar, 2016, de areaaluitbreiding meegenomen. Eventuele kleinere correcties in de calculaties of verschuivingen in ramingen tussen jaren zijn nu nog niet meegenomen, maar worden betrokken bij de opstelling van de begroting. Ook de actualisatie van de personeelsbegroting 2014 in combinatie met de urenplanningen 2014 zijn nog niet financieel vertaald.

Deze structurele doorwerking van de bestuursrapportage alsmede de bijstelling van de technische uitgangspunten leidt tot wijziging van de meerjarige begrotingssaldi, hetgeen in onderstaand overzicht is weergegeven.

Geactualiseerd meerjarenperspectief 2014-2017 obv burap I-2013 en uitgangspunten

	bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2014	2015	2016	2017
Meerjarenperspectief incl. wijzigingen 2013		1.513	923	1.684	1.684
- Structurele doorwerking bestuursrapportage I-2013		-552	-1.391	-1.648	-1.476
- Bijstelling rekenrentepercentage		-592	-584	-612	-724
- Effect van de bijstelling technische uitgangspunten		-33	-249	-405	-1.132
Subtotaal effect paragraaf 3.2		-1.177	-2.224	-2.665	-3.332
Meerjarenperspectief 2014-2017 na bijstellingen en bestuursrapportage I-2013		336	-1.301	-981	-1.648

De saldi in dit overzicht geven aan dat na verwerking van de structurele consequenties van bestuursrapportage en na bijstelling van de uitgangspunten er sprake is van een begrotingsoverschot van € 336.000,- in 2014 oplopend tot en met een tekort van € 1.648.000,- in 2017.

Voor de toelichting op de structurele doorwerking van de bestuursrapportage wordt verwezen naar dit betreffende document inclusief het resumerende overzicht.

In de begroting 2014 zal op basis van de geactualiseerde liquiditeitenplanning m.b.t. investeringen en bouwgrondexploitatie de rentelasten meerjarig worden bijgesteld. Conform de nota rentebeleid en -toerekening wordt daarnaast jaarlijks de rekenrente bijgesteld. De rekenrente voor de begroting 2014 is berekend op 2,8%. In de vorige meerjarenbegroting 2013-2016 was de rekenrente 3,2%. Een daling van de rekenrente heeft een negatief effect op het exploitatiesaldo van de begroting. De meerjarige bijstelling is als volgt: voor 2014 een nadeel van € 592.000, 2015: € 584.000, 2016: € 612.000 en voor 2017 een nadeel van € 724.000.

Het negatieve effect wordt veroorzaakt doordat met een lagere rekenrente minder rente wordt doorbelast naar de bouwgrondexploitatie. Verder is er nog een aantal producten die middels kostendekkende tarieven aan de burger worden doorbelast. De bijstelling van de rente op deze producten heeft derhalve geen effect op het exploitatiesaldo van de begroting.

De technische uitgangspunten zijn weergegeven in paragraaf 3.1. De te ramen stijging van de beïnvloedbare lasten wordt voor het jaar 2014 bepaald op 0%. Dit is conform het besluit van de begroting 2011 in het kader van de bezuinigingen. Voor 2015-2017 wordt uitgegaan van (een inschatting van) de inflatie volgens het CBS (maart 2013). Op basis van deze gegevens wordt in de meerjarenbegroting 2013-2016 uitgegaan van een prijsstijging van 2,9% voor jaarschijven 2015, 2016 en 2017. De baten worden in de periode 2014-2017 geïndexeerd met 2,9%.

De personeelsbegroting is onderdeel van de (meerjaren)begroting. De te ramen stijging van de salarislasteren wordt meerjarig bepaald op basis van (een inschatting van de) CAO-afspraken. Voor de jaren 2015 tot en met 2017 wordt vooralsnog uitgegaan van een jaarlijkse loonstijging van 1,0%. Voor het jaar 2014 wordt conform landelijke ontwikkelingen uitgegaan van de nullijn (0%). Dit zijn dezelfde uitgangspunten die toegepast zijn bij de begroting 2013-2016 (2013-2014: 0%, 2015-2016: 1%). De basis van de jaarschijf 2017 is het jaar 2016 (zie technische uitgangspunten paragraaf 4.1). Gevolg hiervan is dat de rentelast 2017 niet actueel is. Deze is voor het jaar 2016 geactualiseerd en verwerkt in het effect van de bijstelling technische uitgangspunten. Ook zijn door areaalveranderingen de onderhoudsbudgetten bijgesteld.

Wanneer er sprake is van een geprognosticeerde afwijking van 0,5% (prijs- en/of loonindex), dan zullen de ramingen in de aanloop naar de begroting 2014 alsnog worden bijgesteld met het dan actuele percentage.

3.3 Inventarisatie nieuw beleid 2014 e.v.

In dit hoofdstuk zijn voor elk programma de nieuwe beleidsvoornemens geïnteriseerd die consequenties hebben in 2014 en/of verder. Dit betreft enkel een inventarisatie van de beleidsvoornemens, aangezien de integrale afweging pas plaatsvindt bij de begroting 2014.

De beleidsvoornemens zijn voorzien van een categorie (W, H, of N):

Categorie W (wettelijk): In deze categorie zijn met name voorstellen opgenomen, waarin de kosten hun oorsprong vinden in aanpassing van wet of regelgeving of uitvoering van reguliere wettelijke taken.

Categorie H (handhaving huidig niveau): In deze categorie zijn met name voorstellen opgenomen, waarin de beleidsvoornemens zorg dragen voor handhaving van het huidige voorzieningenniveau (extern) of het niveau van de bedrijfsvoering (intern)

Categorie N (nieuw): In deze categorie zijn met name voorstellen opgenomen, waar het zwaartepunt in het beleidsvoornemen gelegen is in een nieuw voornemen of een (kwaliteits)impuls voor het huidige voorzieningenniveau.

Hieronder de inventarisatie nieuw beleid per programma.

Programma 1 Stedelijke ontwikkeling

Instellen landschapsfonds

In de provinciale Verordening Ruimte is de zogenaamde 'Landschapsinvesteringsregel' opgenomen (voorheen ook opgenomen in Streekplan onder noemer 'rood-met-groen'). Deze regel verplicht gemeenten om bij ontwikkelingen in het buitengebied een ruimtelijke kwaliteitsverbetering aan te brengen. Initiatiefnemers (particulieren) dienen hiertoe een bedrag over te maken aan de gemeente (overeenkomstig fonds BOVO). Dit bedrag moet geoormerkt worden t.b.v. investeringen in het landschap. Het fonds BOVO biedt onvoldoende mogelijkheden om middelen te parkeren zonder dat daarvoor al een concreet project bekend is. Voorgesteld wordt om een 'landschapsfonds' in te stellen onder het (nieuwe) product 6502. Dit fonds zal hoofdzakelijk gevoed worden door bijdragen van derden.

Programma 3 Veiligheid

Regionalisering brandweervrijwilligers

De verplichte regionalisering van de brandweervrijwilligers die per 01-01-2014 wordt geëffectueerd, heeft mogelijk structurele financiële consequenties. In 2014 wordt nog uitgegaan van financiering als in 2013, maar vanaf 2015 volgt een nieuwe financiële doorrekening van kosten per gemeente die waarschijnlijk een verhoging van de inwonerbijdrage inhoudt.

Programma 5 Bereikbaarheid

Verhogen verkeersveiligheid

Reeds enkele jaren zijn er vanuit de verkeersveiligheid geen middelen voorhanden om direct verkeersonveilige situaties aan te pakken. Om die reden is vanaf 2016 structureel budget benodigd van € 40.000,-.

Programma 8 Milieu en duurzaamheid

Opstellen vergunningenbeleid

Per 1 januari 2015 moet de gemeente voldoen aan de kwaliteitscriteria. Via het invullen van een zelfevaluatietool wordt de komende tijd gekeken of Veldhoven hieraan voldoet en wat er nog verbeterd moet worden. Vervolgens wordt hiervoor nog in 2013 een verbeterplan opgesteld. Een van de kwaliteitscriteria is dat er beleid is op vergunningverlening en handhaving & toezicht op het gebied van omgevingsrecht. Voor wat betreft handhaving & toezicht hebben wij de Nota integraal handhavingsbeleid. Echter er is geen specifiek beleid op het gebied van vergunningverlening. Dit zal in ieder geval in 2014 ontwikkeld moeten worden. Wat er nog meer in 2014 moet worden opgepakt, valt nu nog niet te overzien. Dat kan hoogstwaarschijnlijk bij de begroting 2014 worden aangegeven (na opstellen verbeterplan). Eventuele financiële consequenties kunnen dan misschien ook aangegeven worden.

Programma 12 Sport en recreatie

Vervangingsinvesteringen binnen- en buitensport

Voor vervangingsinvesteringen binnensport en de vervangingsinvesteringen buitensport zijn in 2014 en 2015 respectievelijk in 2015 tot nu toe géén uitgaven geraamd. Zowel voor de binnensport (meerjarig vervanging sportmaterialen + gebruikersonderhoud) als de buitensport (renovaties buitensportaccommodaties) wordt op dit moment een nieuw renovatieplanning en financiële vertaling daarvan opgesteld.

Voor de vervangingsinvestering zijn voor de periode t/m 2014 de volgende bedragen beschikbaar:

Binnensport: € 419.000

Buitensport: € 1.918.000

Aan de hand van de nieuw planningen zullen met inzet van de reeds beschikbare middelen de benodigde reserveringen voor 2014 en volgende jaren worden bepaald. Die nieuw reserveringen zullen worden meegenomen in de begroting 2014.

Renovatie kunstgrasveld Basko

Kunstgrasveld 2 van de hockeyvereniging Basko is toe aan renovatie. Door enkele tussentijdse ingrepen is die renovatie al enkele jaren uitgesteld. Inmiddels is de kunstgrasvezel echter zodanig versleten dat afkeuring door de K.N.H.B. dreigt. In de renovatieplanning is rekening gehouden met een bedrag van € 295.000. Daarvoor is evenwel binnen de beschikbare renovatiebudgetten (projectnummers 780101 t/m 780105) dekking aanwezig.

Het gemeentelijke investeringsniveau van € 295.000 is gebaseerd op een zandingestrooid kunstgrasveld. Basko opteert evenwel voor de aanleg van een semi-waterveld. De meerkosten daarvan neemt Basko voor haar rekening.

Bedrijfsvoeringskosten (kostenverdeelstaat)

Vervanging materieel afdeling Beheer Openbare Ruimte (rollend materieel)

Vervangingsinvesteringen 2016 en 2017.

Algemeen

Onderdeel van het product 6501 stedenbouw zijn de kosten en opbrengsten van het kostenverhaal bij derden (principe- en bestemmingsplanverzoeken). Voorgesteld wordt om bij de begroting 2014 voor het kostenverhaal bij derden een nieuw product te maken. Dit ter verhoging van inzicht op het gebied van dit onderdeel. Daarnaast wordt voorgesteld om producten 6510 en 6511 binnen programma 3 Wonen samen te voegen tot één product 6510 Volkshuisvesting. Dergelijke wijzigingen worden, conform financiële beheersverordening, doorgevoerd bij de programmabegroting.

3.4 Resumerend: Geactualiseerd meerjarenperspectief

Deze voorjaarsnota geeft na bijstelling aan de hand van alle elementen uit de vorige hoofdstukken c.q. paragrafen een geactualiseerd meerjarenperspectief, waaruit de beschikbare (structurele) begrotingsruimte naar voren komt. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief in deze voorjaarsnota vormt het vertrekpunt voor de totstandkoming c.q. behandeling van de begroting en de integrale afweging van voorstellen voor het eventueel ter beschikking stellen van middelen.

Het geactualiseerde meerjarenperspectief ziet er na actualisatie als volgt uit:

	bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2014	2015	2016	2017
Meerjarenperspectief incl. wijzigingen 2013		1.513	923	1.684	1.684
- Eventuele bezuiniging gemeentefonds agv mondriaan-akkoord	pm	pm	pm	pm	pm
- Ontwikkelingen gemeentefonds ahv meicirculaire 2013	pm	pm	pm	pm	pm
Subtotaal effect hoofdstuk 2	0	0	0	0	0
- Structurele doorwerking bestuursrapportage I-2013	-552	-1.391	-1.648	-1.476	
- Bijstelling rekenrentepercentage	-592	-584	-612	-724	
- Effect van de bijstelling technische uitgangspunten	-33	-249	-405	-1.132	
Subtotaal effect paragraaf 3.2	-1.177	-2.224	-2.665	-3.332	
Meerjarenperspectief 2014-2017 na voorjaarsnota	336	-1.301	-981	-1.648	

Na verwerking van de bijstellingen uit hoofdstuk 2 en paragraaf 3.2 komt een begrotingsoverschot naar voren in 2014 van € 336.000,- en begrotingstekorten van € 1.301.000, €981.000 en € 1.648.000 in 2015, 2016 en 2017.

3.5 Ontwikkeling reservepositie

In onderstaande tabel wordt de actuele stand van de algemene reserve weergegeven. In de beginsaldi 2014 is rekening gehouden met de wijzigingen in 2013 voortkomend uit de bestuursrapportage I-2013 en de ontwikkelingen jaarrekening 2012. De jaarschijf 2017 is een nieuwe jaarschijf in de meerjarenbegroting, die pas bij de opstelling van de begroting 2014-2017 volledig ingevuld kan worden. Vooralsnog is in de laatste kolom op onderdelen in 2017 een pro memoriepost opgenomen.

De algemene reserve (in tegenstelling tot bestemmingsreserves) is het onbestemde deel van het eigen vermogen (totaal van bezittingen minus totaal van schulden). De gemeente Veldhoven heeft de algemene reserve verdeeld in een benoemd risico deel, een onbenoemd risico deel en een vrij deel. De algemene vrije reserve kan worden ingezet om incidentele uitgaven te dekken. De algemene reserve mag niet negatief zijn, maar het is daarnaast ook zeker niet wenselijk om een negatieve algemene vrije reserve te hebben. Is dit wel het geval dan kunnen (benoemde en onbenoemde) risico's niet gedekt worden. Adequaat handelen is dan vereist.

In de tabel op de volgende pagina is te zien dat algemene vrije reserve elk jaar van de meerjarenbegroting 2014-2017 negatief is en dat de algemene reserve begin 2015 een negatieve stand heeft. Opdracht is om bij de begroting 2014 een meerjarig een positieve algemene reserve en meerjarig positieve algemene vrije reserve te presenteren.

Overzicht algemene reserve

	2014	2015	2016	2017
bedragen x € 1.000,-				
Stand per 1-1				
Risicoreserve benoemde risico's	7.264	7.264	7.264	7.264
Risicoreserve onbenoemde risico's	10.000	10.000	10.000	10.000
Algemene vrije reserve	-5.730	-18.515	-16.978	-15.167
Totale algemene reserve	11.534	-1.251	286	2.097

Mutatie overzicht algemene vrije reserve

	2014	2015	2016	2017
bedragen x € 1.000,-				
Stand 1-1 algemene vrije reserve	-5.730	-18.515	-16.978	-15.167
Onttrekkingen primitieve begroting 2013				
Investerings maatschappelijk nut	2.986	2.705	2.350	pm
Openbare ruimte MFA-Zuid	280	0	0	0
Egalisatie reserve grote werken	214	0	1.731	pm
Egalisatie voorziening bovo	806	196	2.094	pm
Budgetoverheveling 2012-2013	255	218	108	0
Burap I 2013				
Bijstellingen bestaande kredieten MN	-24	0	0	0
Verschuivingen bestaande kredieten MN	1.550	0	0	0
Aanpassing egalisatie voorziening bovo	6.718	-150	-2.094	pm
Totaal onttrekkingen	12.785	2.969	4.189	0
Storting primitieve begroting 2013				
Begroot resultaat BGE	0	4.694	6.500	7.800
Burap I-2013				
Terugdraaien resultaten bge begroting 2013	0	-4.694	-6.500	-7.800
Resultaten bge jaarrekening 2012	0	4.506	6.000	5.250
Voorjaarsnota 2014				
Mutatie winstnemingen bge door bijstelling rekenrentepercentage	0	0	0	0
Totaal storting	0	4.506	6.000	5.250
Stand 31-12 algemene vrije reserve	-18.515	-16.978	-15.167	-9.917

De meerjarenprognose van de algemene vrije reserve wordt mede bepaald door de tussentijdse geplande winstnemingen in diverse bge's, aangegeven bij de jaarrekening 2012 (zie in bovenstaande tabel bij 'Resultaten bge jaarrekening 2012'). Over de periode 2014 -2017 bedraagt deze winstneming € 15,75 miljoen.

Door de huidige economische marktomstandigheden staan de geplande tussentijdse winstnemingen vanuit de bge onder druk. Er is momenteel weinig marktvraag waardoor grondverkoop en ontwikkeling van projecten meer inspanning en tijd vergt. Het is mogelijk dat de tussentijdse winstnemingen uit enkele bge's pas later of niet genomen zullen worden.

Ten behoeve van de begroting 2014 wordt thans de planning van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties geactualiseerd. De berekeningen van de bge worden vervolgens hierop aangepast. Een mogelijk scenario met betrekking tot de in jaarrekening 2012 opgenomen tussentijdse winstneming van € 15,75 miljoen in de periode 2014 – 2017 is dat een gedeelte van deze winstnemingen in de tijd naar achteren zullen schuiven en buiten de periode 2014 – 2017 gaan vallen of niet worden gerealiseerd.

Over de hoogte van de winstnemingen zal in de begroting 2014 worden gerapporteerd. Ook zal bij de begroting 2014 een actuele stand wordt gegeven over de voeding ten behoeve van de investeringen Bovenwijkse Voorzieningen (BOVO). Een deel van deze voeding komt immers ten laste van de lopende bge's en de algemene vrije reserve. In dit kader wordt de financiële haalbaarheid van deze investeringen beoordeeld en kan er bij de begroting 2014 een heroverweging over de realisatie plaatsvinden.